

М. В. Одрехівський¹, У. І. Когут²
Національний університет “Львівська політехніка”,
кафедра менеджменту і міжнародного підприємництва,
ORCID: ¹ 0000-0003-3165-4384, ² 0000-0002-3847-2762

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЕКО-ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

<http://doi.org/10.23939/semi2022.02.076>

© Одрехівський М. В., Когут У. І., 2022

У статті визначено сутність та виокремлено роль еко-інноваційної політики щодо вирішення екологічних проблем, що стоять перед людством, сприяння розвитку науки й техніки, забезпечення конкурентоспроможності, економічного зростання та розвитку національних економік на інноваційній основі. Запропоновано системну концепцію еко-інноваційної політики, яка охоплює елементи глобальної, міжнародної, національної, підприємницької та міжособистісної інтеграції та конкуренції, самодостатності у забезпеченні економічного зростання та розвитку. Згідно із зазначеною концепцією розроблено структурну модель еко-інноваційної політики на різних рівнях глобальної еко-інноваційної системи, структуру її складових у взаємозв'язку та взаємодії, з метою підвищення екологічності, ефективності та міжнародної конкурентоспроможності національних виробництв. Виокремлено роль та сформовано систему складових елементів корпоративної еко-інноваційної політики, що спрямована на сприяння розвитку еко-інноваційної діяльності та створення еко-інноваційних товарів, з метою забезпечення високого рівня конкурентоспроможності підприємства та вирішення еколого-економічних проблем.

Ключові слова: еко-інноваційна політика; еко-інноваційна діяльність; еко-інноваційна система; конкурентоспроможність.

Постановка проблеми

Глобальні зміни, зумовлені розвитком науки, новітніх інформаційних технологій та міжнародною конкуренцією, справляють перетворювальний вплив на всі сфери життя сучасного суспільства, багато в чому визначаючи напрями та способи повноцінного залучення різних країн у глобальну еко-інноваційну систему. Тому сьогодні набувають актуальності процеси формування глобальної еко-інноваційної системи, активізації еко-інноваційної політики різних країн, оптимізації національної еко-інноваційної діяльності як чинника конкурентоспроможності національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Термін “інноваційна політика” вперше використано у “Доповіді Sharpie” (Технологічні нововведення: управління і умови здійснення), яку підготувало міністерство торгівлі США у 1967 р. [1, с. 37]. Під нею розуміють комплекс заходів зі створення соціально-економічних, організаційних та правових умов ефективного розвитку інноваційної діяльності, впровадження сучасних екологічно чистих та ресурсощадних технологій, збільшення випуску конкурентоспроможної інноваційної продукції.

До основних характеристик, які необхідно враховувати під час формування та реалізування відповідної інноваційної політики, можна зарахувати [2–5]: інвестиції країни в соціальний та людський капітал, який об'єднує системи знань та інновацій; дослідницький потенціал країни чи регіону, його переплетення із системою вищої освіти країни, оскільки інноваційність та технологічність продуктивності підприємств залежать від взаємодії між ними та здатності до навчання; географічну близькість.

Еко-інноваційна політика – це комплекс заходів, зорієнтованих на ефективний розвиток еко-інноваційної діяльності, реагування на виклики, спричинені екологічними проблемами. Термін “еко-інноваційна політика” став загальновживаним, оскільки думка про те, що політика може відігравати роль у підтримці еко-інновацій, набула поширення. Метою еко-інноваційної політики провідних країн світу є сприяння розвитку науки й техніки, підвищення еко-інноваційної активності, що забезпечує конкурентоспроможність національної продукції на світовому ринку, обороноздатність країни, покращує екологічну ситуацію, а також сприяє розвитку венчурного довгострокового бізнесу.

Формулювання гіпотез і постановка цілей

Економічна глобалізація, глобальне генерування та поширення знань, підвищення значущості еко-інновацій як конкурентної переваги країн сьогодні визначають зростання уваги до еко-інноваційних процесів, інтегрованих у глобальну еко-інноваційну систему, в глобальну еко-інноваційну політику загалом. Це потребує формулювання гіпотези щодо дослідження проблем формування еко-інноваційної політики на різних рівнях глобальної економічної системи. Технологічна співпраця та обмін знаннями все більше глобалізуються завдяки розробленню та впровадженню нових бізнес-моделей, нових стратегій управління, підвищенню рівня освіти, збільшенню масштабів мобільності висококваліфікованих фахівців, розвитку глобальних еко-інноваційних мереж [6, 7]. Паралельно з цим нові технології зробили можливим і незворотним сам процес глобалізації, а еко-інновації стали чинником конкуренції, глобальної, міжнаціональної, національної та регіональної інтеграції, інтеграції на рівні підприємств та міжособистісної інтеграції, сприяють перебудові глобального інноваційного ландшафту. Інноваційні цикли набули небачених раніше діаметрів, паралельності та динамічності. Водночас посилилася міжнародна економічна конкуренція, яка супроводжується диференціацією темпів зростання країн світу та збільшенням нерівності в їхньому технологічному розвитку.

Здатності до саморозвитку глобальне інноваційне середовище набуває внаслідок синергетичного ефекту від взаємодії його інституційних суб'єктів, що працюють у межах інституціоналізованої електронної інноваційної бізнес-платформи, якій притаманні всепроникність, миттєвість, багаторівневність, зворотність інформаційних зв'язків від інноватора до глобального рівня і яка формує віртуальну реальність інноваційних продуктів. Відомо, що внаслідок динамізації і структурних змін глобального простору спостерігається конвергенція інноваційних економік різних країн світу в межах дії інституту узгодження. Водночас відбувається інноваційна глобальна локалізація (глокалізація) економік країн – пристосування глобального світогляду до локальних умов, що проявляються у формальних та неформальних взаємозв'язках через формування міжнародної та національної інноваційної політики, міжнародних та національних міжорганізаційних інноваційних мереж та систем. Прикладом глокалізації може бути формування та реалізування інноваційної політики країн Європейського Союзу (ЄС) та ЄС загалом. Відбувається також інноваційна глокалізація економіки України [8, с. 175].

Отже, метою роботи є дослідження процесів формування еко-інноваційної політики на різних рівнях глобальної економічної системи, активізації еко-інноваційної політики різних країн, оптимізації національної еко-інноваційної діяльності як чинника конкурентоспроможності національної економіки; дослідження корпоративної еко-інноваційної політики у створенні еко-інноваційних товарів.

Основним завданням щодо формування еко-інноваційної політики є розроблення системної концепції еко-інноваційної політики, спрямованої на розширення еко-інноваційного ландшафту, підвищення екологічності, ефективності та міжнародної конкурентоспроможності національних промислових секторів; формування системи складових елементів корпоративної еко-інноваційної політики, що спрямована на сприяння розвитку еко-інноваційної діяльності та створення еко-інноваційних товарів.

Методи дослідження

Методологічною основою дослідження є сукупність загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, застосування яких зумовлено концепцією еко-інноваційної політики загалом як структурної політики, спрямованої на розширення еко-інноваційного ландшафту, підвищення екологічності, ефективності та міжнародної конкурентоспроможності національних промислових секторів, яка містить елементи глобальної, міжнаціональної, національної, підприємницької та міжособистісної інтеграції та конкуренції, самодостатності у забезпеченні економічного зростання та розвитку. Одержані наукові результати ґрунтуються на використанні системного підходу, логічного аналізу та синтезу для опрацювання літературних джерел щодо визначення підходів до вирішення проблем формування та реалізування еко-орієнтованої інноваційної політики; методології структурного проєктування та графічного методу для побудови та наочного зображення структури корпоративної еко-інноваційної політики та еко-інноваційної політики загалом; методів організування глобального, регіонального та локального екологічних моніторингів; екологізації інноваційної підприємницької діяльності; розроблення наукомістких та безвідхідних технологій із утилізації виробничих та побутових відходів; дослідження загальних закономірностей взаємозв'язку людини і довкілля, впливу чинників довкілля на людський організм та управління його здоров'ям.

Виклад основного матеріалу

Системна концепція еко-інноваційної політики загалом як структурної політики спрямована на збільшення еко-інноваційного ландшафту, підвищення еколого-економічної ефективності та міжнародної конкурентоспроможності національних галузей промисловості. Вона містить елементи глобальної, міжнаціональної, національної, підприємницької та міжособистісної інтеграції та конкуренції, самодостатності у забезпеченні економічного зростання та розвитку. Тому варто розглядати глобальну (мегарівень), міжнародну (метарівень), національну (макрорівень), регіональну (мезорівень), корпоративну (мікрорівень) та антропологічну (нанорівень) еко-інноваційні політики (рис. 1), які взаємозумовлені та взаємоузгоджені.

Формування глобальної еко-інноваційної політики (ГЕІП) (мегарівень) зорієнтовано на: побудову глобальної еко-інноваційної системи, яка визначає стратегії розвитку глобалізованої екологічної економіки загалом; організування вертикальних і горизонтальних еко-інноваційних циклів, їхньої паралельності та динамічності; вплив зелених інвестицій; технологічні інновації та економічне зростання; використання енергії та забезпечення екологічної стійкості [9].

Формування глобальної еко-інноваційної системи є результатом революції у галузі інформаційних технологій, яка створила матеріальну основу глобалізації економіки [10]. Нові інформаційні технології – не тільки інструмент для застосування, але й рушій розвитку. Людська думка сьогодні є безпосередньою продуктивною силою, а не лише елементом виробничої системи [11].

Міжнародна інноваційна політика нині розвивається за такими сценаріями [12]: “популізм і протекціонізм”, за яким переважають популістські та націоналістичні тенденції у міжнародному середовищі; “інновації як глобальне суспільне благо”, у якому всі виграють, а глобальна співпраця є моделлю, що домінує; “інновації знизу вгору”, який інтегрує інноваційні сили суспільств; міжнародні відносини та інноваційна дипломатія. Ці сценарії надалі об'єднуються в єдину структуру, в міжнародні виміри інноваційної політики та пропонують основу для узгодження різних зацікавлених сторін на місцевому, регіональному, національному та наднаціональному рівнях. Реалізування міжнародної інноваційної політики запропоновано здійснювати на основі таких

стратегій інноваційного розвитку [13, 14]: підтримка дифузії інновацій; підтримка “точок зростання”; підтримка іноземної високотехнологічної експансії та інтеграції в транснаціональні корпорації; орієнтація на лідерство в науці; поширення нововведень та створення сприятливого інноваційного клімату; стимулювання нововведень за допомогою розвитку інноваційної інфраструктури. Зазначені сценарії та стратегії можна взяти за основу реалізування та розвитку міжнародної еко-інноваційної політики, сформованої на основі моделі сталого інноваційного зростання, яка передбачає звертання достатньої уваги на навколишнє природне середовище, енергетику, людей та інші проблеми, що виникли внаслідок зміни клімату та вичерпання природних ресурсів.

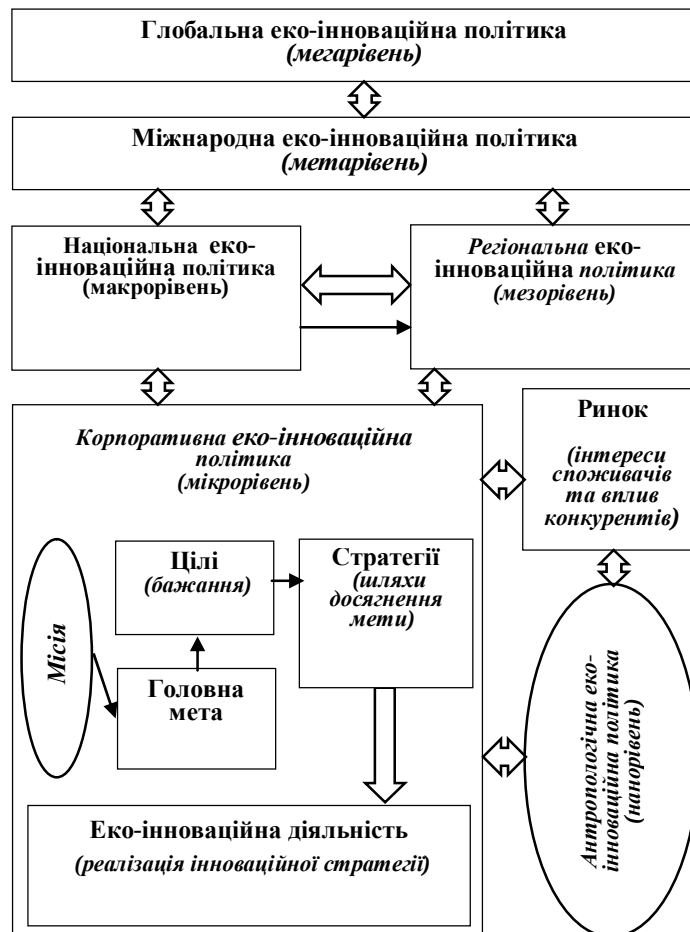

Рис. 1. Складові еко-інноваційної політики на різних рівнях глобальної економічної системи (економіки)*

* Розробка авторів.

Сьогодні, з посиленням міжнародних інтеграційних процесів та виробленням узгодженої економічної політики стосовно загального економічного простору країн, зокрема країн-членів ЄС, з'являється нова можливість для розроблення єдиної інноваційної політики на рівні держав – членів співтовариства. До основних атрибутів міжнародної інноваційної політики, яка ведеться у країнах Європейського Співтовариства та відкриває рівні можливості для національних підприємств країн – членів ЄС у сфері інноваційного бізнесу, можна зарахувати [15]: вироблення єдиного анти-монопольного законодавства; використання системи прискорених амортизаційних відрахувань; пільгове оподаткування витрат на НДДКР; заохочення малого наукомісткого бізнесу; пряме фінансування підприємств для заохочення нововведень у сферах новітніх технологій; стимулювання співпраці університетської науки та компаній, що виготовляють наукомістку продукцію.

Національна еко-інноваційна політика (НЕІП) (макрорівень) – це комплекс принципів та взаємопідтримувальних економічних, правових, організаційних і соціальних методів планування, стимулювання, регулювання та контролю процесів еко-інноваційної діяльності в науково-технічній та виробничій сферах. З метою забезпечення системної стійкості економіки країни НЕІП має ґрунтуватись не лише на стимулюванні еко-інноваційної діяльності, але й на розвитку базових умов ведення бізнесу, створенні сприятливого конкурентного середовища, розвитку ключових факторів еко-інноваційного виробництва [16, 17]. До основних, всеохопних видів НЕІП можна зарахувати [18–20]: політику технологічного поштовху; політику соціальної орієнтації; політику, орієнтовану на виклики ринку, в основі якої має бути попит [21]; трансформаційну політику [22], що спрямована на зміну економічної структури господарських механізмів та зорієнтована на: вирішення соціально-економічних проблем; зміну галузевих структур; взаємодію суб'єктів господарювання та багаторівневе управління; рівень життя.

Еволюційна сутність НЕІП розкриває суперечності, компроміси та напруженість всередині та між різними видами еко-інноваційної політики. Основним завданням національних органів є визначення мети еко-інноваційної політики, основних принципів її здійснення та механізмів реалізації відповідних заходів, які б враховували можливі суперечності [4]. Зважаючи на мету, держава визначає пріоритетні напрями розвитку інноваційної діяльності та вибирає основні способи підтримки підприємств, які працюють над виконанням національних інноваційних програм. Тобто пріоритетні напрями – це тематичні сфери науки і техніки, які мають першочергове значення для досягнення перспективних і поточних цілей соціально-економічного розвитку. Залежно від масштабу вирізняються глобальні (загальносвітові), міжнародні (система країн) та національні (окремі країни) пріоритети розвитку науки й техніки. Вони реалізуються у вигляді важливих міжгалузевих проєктів і програм зі створення, освоєння та поширення еко-технологій, що здатні кардинально змінити технологічний базис економіки.

Національні структури розробляють також принципи щодо ведення політики в науці та в еко-інноваційній сфері, механізми реалізації цієї політики. До основних принципів національної еко-інноваційної політики можна зарахувати: урядову підтримку фундаментальних досліджень; пріоритет еко-інновацій над традиційним виробництвом; свободу наукової та науково-технічної творчості; правову охорону та патентний захист інтелектуальної власності; інтеграцію наукової, науково-технічної діяльності та освіти; підтримку конкуренції у сфері науки, техніки та еко-інноваційної діяльності; концентрацію ресурсів на пріоритетних напрямках НДДКР; створення еко-інноваційного клімату; заохочення розвитку відсталих територій та стримування зростання наявних агломеративних утворень; підготовку та перепідготовку кадрів; сприяння розвитку міжнародного наукового співробітництва; паралельність, динамічність та ефективність еко-інноваційних циклів. Ці принципи залежать від економічної системи, яка склалась у країні, механізмів економіко-правового регулювання економічних відносин, соціального розвитку країни.

Отже, еко-інноваційна політика є важливою частиною національної інноваційної та економічної політики, але разом з тим є самостійною, динамічним інструментом національного екологічного господарювання та підприємництва. Вона спрямована на: створення сприятливих умов для формування та розвитку еко-інноваційних циклів; концентрацію фінансових ресурсів на пріоритетних напрямках науки, зменшення ризику приватних компаній під час розроблення нової високотехнологічної та екологічної продукції; складання комплексних прогнозів національного еко-інноваційного розвитку; формування цільових екологічних науково-технічних програм; створення ринку для екологічних нововведень; зменшення витрат фірм на екологічні нововведення та здійснення екологічних НДДКР; поширення екологічних науково-технічних знань, технологій та інновацій.

Поява новітніх технологій, глобалізація економіки та обмеженість національних бюджетів зумовили підвищення ролі регіонів у здійсненні інноваційної діяльності. Все частіше регіональні влади налагоджують контакти із зацікавленими колами за кордоном на субрегіональному рівні. Одночасно регіональні проблеми вирішуються завдяки тісним контактам центральних урядів з

місцевими владами, оскільки останні краще обізнані із технічними, економічними та соціальними потребами регіонів. Останніми роками все тісніше переплітаються три рівні формування інноваційної політики (політика, здійснювана самими регіонами, регіональна складова національної інноваційної та наднаціональної політики).

Під регіональною еко-інноваційною політикою (РЕІП) (мезорівень) потрібно розуміти сукупність пріоритетів та цілей щодо формування, реалізування та розвитку еко-інноваційної діяльності в регіоні. Головним стратегічним напрямом РЕІП є створення у регіоні сприятливих умов для розвитку та всебічної підтримки внутрішнього науково-технічного та інноваційного потенціалу; ефективного використання власних ресурсних, технологічних та продуктових еко-інновацій; активізації інноваційних процесів у регіоні; підвищення конкурентоспроможності та економічного розвитку регіону. Головна мета РЕІП – постійне підвищення рівня еко-інноваційного потенціалу регіону, організування еко-інноваційних циклів, створення ефективної регіональної еко-інноваційної системи та системи управління регіональним інноваційним розвитком загалом. РЕІП повинна розроблятися відповідно до мети та завдань національної еко-інноваційної політики. Вона має поєднувати наднаціональні та національні інтереси щодо регіонів і внутрішньорегіональні інтереси, оскільки наднаціональна, національна та регіональна політика, політика органів місцевого самоврядування та органів територіальних утворень не мають бути суперечливими, вони мають становити ціле, доповнювати одна одну [23]. РЕІП є складовою національної еко-інноваційної політики, яка надає орієнтири для формування РЕІП, спираючись на теоретичну базу та світовий досвід, створює необхідні умови для функціонування механізму реалізування РЕІП. Враховуючи особливості того чи іншого регіону, РЕІП визначає ставлення держави до вирішення завдяки інноваціям регіональних екологічних проблем та забезпечує участь еко-інноваційної сфери регіону у вирішенні національних екологічних та соціально-економічних проблем.

Завданням регіональних органів управління можна вважати адаптування механізму управління національною еко-інноваційною діяльністю до вирішення екологічних проблем окремої території. До напрямів підтримки еко-інноваційної діяльності на регіональному рівні управління можна зарахувати [24–27]: розроблення та реалізування цільових регіональних програм підтримки еко-інноваційної діяльності; цільові асигнування щодо реалізування регіональних еко-інноваційних циклів; податкові пільги, спрямовані на стимулювання регіональної еко-інноваційної діяльності; сприяння розвитку ділової активності між регіональними науковими та освітніми центрами, бізнесом та владними структурами; створення регіональних інноваційно-інвестиційних центрів; формування регіональної еко-інноваційної інфраструктури; підтримка кластеризації, створення агломеративних утворень та мережі еко-інноваційних структур у регіоні; організування ефективної консалтингової системи; залучення науково-технічних структур регіону до екологічної модернізації виробничих процесів; інформаційне та консалтингове забезпечення регіональними еко-інноваційними центрами еко-інноваційних проєктів; сприяння у залученні малих, середніх та великих підприємств регіону до участі в еко-інноваційних проєктах.

Основою ефективного реалізування РЕІП є вибір правильних пріоритетів, які потребують першочергової підтримки і до яких можна зарахувати [28, 29]: екологізацію технологій, залучення інвестицій в еко-інновації; капіталізацію екологічних об'єктів інтелектуальної власності; збалансованість еко-інноваційного попиту та пропозиції; розвиток регіональної еко-інноваційної інфраструктури; впровадження матеріало-, енерго- та ресурсозбережних технологій; створення високотехнологічних та високоефективних екологічних виробництв для забезпечення випуску конкурентоспроможної екологічної продукції.

На основі пріоритетів РЕІП формується система цілей РЕІП, а саме [30, 31]: забезпечення високого рівня еко-інноваційного потенціалу та культури у регіоні; підвищення екологічності, конкурентоспроможності та ефективності регіональних виробництв за рахунок їх еко-інноваційного оновлення; створення сприятливого еко-інноваційного клімату в регіоні; пошук і мобілізація внутрішніх еко-інноваційних резервів для забезпечення екологічності, економічного зростання та

оптимального використання з метою еко-інноваційного розвитку наявних природно-ресурсних, фінансових та інфраструктурних можливостей регіону; підтримка наукових досліджень та розробок у пріоритетних напрямках еко-інноваційного розвитку регіону; формування та розвиток системи підготовки та перепідготовки кадрів; створення портфеля еко-інновацій, банку ідей та інформаційної бази загалом для реалізування еко-інноваційних проєктів у регіоні; організування та розвиток міжрегіональної еко-інноваційної співпраці; дотримання оптимального співвідношення між регіональною, національною та наднаціональною еко-інноваційними політиками.

Отже, РЕП в умовах еко-інноваційної економіки має визначати основні цілі регіонального еко-інноваційного розвитку, напрями та механізми активізації усіх суб'єктів-учасників регіонального еко-інноваційного процесу, ґрунтовані на концепції формування та розвитку високоефективних регіональних еко-інноваційних систем. РЕП має бути орієнтована на вирішення територіальних екологічних проблем, поліпшення соціально-економічних показників регіону за рахунок ефективного використання його еко-інноваційного потенціалу, задоволення потреб внутрішнього ринку, збільшення внеску еко-інноваційної сфери в економіку регіону. Для того щоб РЕП була ефективною, необхідне ресурсне забезпечення регіонів, узгодження наднаціональних та національних інтересів із міжрегіональними та регіональними інтересами, з інтересами агломеративних та муніципальних утворень. Індикатором економічної ефективності РЕП є: збільшення податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів; зростання у складі працездатного населення регіону кількості осіб, які залучені до еко-інноваційної діяльності та, завдяки зайнятості в інноваційних процесах, мають вищі доходи.

Корпоративна еко-інноваційна політика (КЕП) (мікрорівень) – це форма стратегічного управління, яка визначає цілі та умови здійснення еко-інноваційної діяльності підприємства та орієнтована на забезпечення його конкурентоспроможності [32]. На рис. 2 подано послідовність формування інноваційних товарів, згідно з якою можна зробити висновок, що у формуванні КЕП спонукальними чинниками є, зокрема, ринкова конкуренція та попит. А формування еко-інноваційної політики підприємства – це процес пошуку та об'єднання в єдину систему основних елементів інноваційної політики, зокрема: маркетингової політики; політики в галузі науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт; політики структурних змін; технічної політики та інвестиційної політики, що реалізуються у постійній взаємодії та відображають підхід до управління еко-інноваційними процесами на підприємстві із урахуванням здійснення еко-інноваційної діяльності загалом. Тобто формування КЕП передбачає визначення місії, мети та стратегій екологічного розвитку підприємства на підставі оцінювання його потенційних можливостей та забезпеченості необхідними ресурсами.

Основними складовими КЕП є місія підприємства, його головна мета, стратегічні та операційні еко-інноваційні цілі розвитку. Стратегічні еко-інноваційні цілі формуються у вигляді декларацій про еко-інноваційні наміри, на підставі яких створюють підприємницьку концепцію екологічного підприємництва, визначають її базові та функціональні стратегії, які надають змогу її реалізувати. Розробляється формальна система забезпечення оперативних планів. Постановка та формулювання стратегічних еко-інноваційних цілей є вихідною основою для вибору та розроблення стратегій, що забезпечують їх реалізацію.

Стратегія у загальному вигляді – це пошук найрезультативніших варіантів введення у дію ресурсів (людських, інформаційних, матеріальних та фінансових) відповідно до головної мети підприємства та з урахуванням ситуації на ринку в конкретний момент та у майбутньому. У нашому випадку стратегія передбачає розроблення обґрунтованих дій та правил (програм, проєктів) досягнення поставлених еко-інноваційних цілей, зважаючи на науково-технічний потенціал підприємства та його ринково-збутові можливості. Актуальна із цього погляду здатність компаній вчитися, яка, зазвичай, залежить насамперед від їхніх внутрішніх можливостей, представлених кількістю і рівнем науково і технологічно кваліфікованого персоналу. Фірмам потрібно достатньо досліджень і розробок, щоб бути економічно динамічними і мати “поглинальну здатність” вести

професійний діалог з громадськістю. Водночас споживачі, клієнти та громадяни загалом можуть бути відкриті для нових екологічних товарів та послуг, навіть нових ідей, які сприяють швидкому поширенню нових екологічних продуктів, створених НДДКР у наукомістких секторах або дуже консервативних, стійких до змін та підозрілих до новизни.

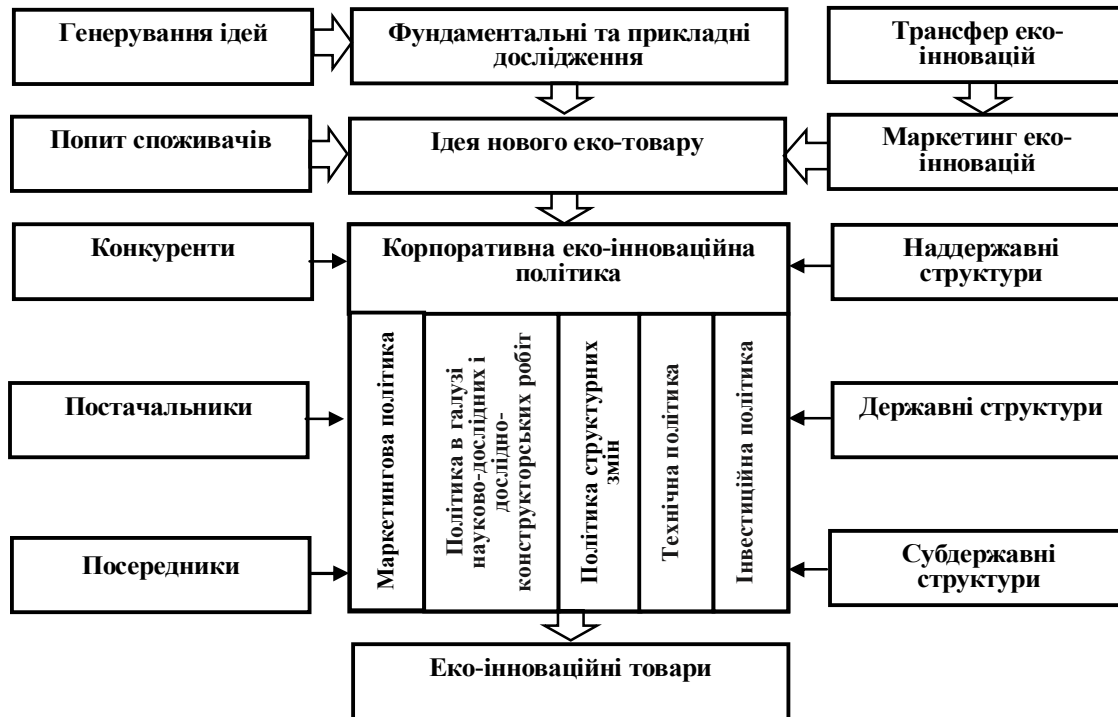

Рис. 2. Роль корпоративної еко-інноваційної політики у створенні еко-інноваційних товарів*

* Розробка авторів.

Отже, підприємство формує власну еко-інноваційну політику, орієнтуючись на наднаціональну, національну та регіональну еко-інноваційні політики, які визначають національні та регіональні пріоритетні напрями еко-інноваційного розвитку та забезпечують підтримку підприємств, їхні власні інтереси та ресурсні можливості, потреби ринку. Людський капітал підприємств, такий як освіта, навички, досвід, підприємливість, визначає успіх підприємства, особливо щодо збільшення кількості та якості продукції, її збуту та частки ринку, капіталу та прибутку, задоволеності клієнтів та конкурентоспроможності [33].

Відомо, що інноваційний процес супроводжується дестабілізацією ринку новаторів/інноваторів внаслідок прискореної зміни вимог до кваліфікації, зміни старих і появи нових професій. Звідси – потреба в постійному навчанні та перекваліфікації індивідуумів, яка стає важливим фактором успішної кваліфікованої еко-інноваційної діяльності. Відсутність умов для швидкої професійної переорієнтації призводить до маргіналізації тих, хто не зумів або не мав змоги долучитися до загального ритму безперервних змін. Тому інвестиції у людей стали ключовим інноваційним пріоритетом у світі [34], оскільки людина здійснює еко-інноваційну діяльність, структуруючи економічно-інноваційний простір, утворюючи бізнес-інкубатори, технопарки, технополіси, інноваційні кластери тощо, які покращують середовище людської життєдіяльності, забезпечують побудову еко-інноваційної економіки загалом. Інноваційні структури – це творіння людей, їх розвивають і змінюють також люди. Вони доволі інертні, але поступово змінюються у результаті того, що особи, які приймають рішення, накопичують досвід, який дає їм змогу коригувати наявні ментальні моделі, відкриває нові можливості для інноваційної поведінки, сприяє виникненню нових структур [35, 36]. Людина є особливим елементом, генератором перетворення психічного на

економічне у ході її соціалізації та персоніфікації [37]. Людина стає рушієм еко-інноваційного процесу, вона первинна, а структури інноваційного розвитку вторинні, що надає можливість моделювати еко-інноваційну діяльність на основі суб'єктно-орієнтованого підходу, за яким фігурантом еко-інноваційної діяльності є людина. Суб'єктно-орієнтований підхід передбачає оперування поняттями й індивідуального (особистість), і колективного (група, колектив, громада, нація) суб'єкта [38, 39]. Тому актуальним сьогодні є формування антропологічної еко-інноваційної політики (нанорівень), що дасть змогу досліджувати загальні закономірності взаємозв'язку людини із природним середовищем, вплив чинників середовища на функціонування людського організму та здійснювати цілеспрямоване управління здоров'ям людини, його відтворенням, формуванням, споживанням та відновленням, створенням відповідних еко-інновацій.

Отже, реалізування еко-інноваційної політики потребує: належної організації глобального, регіонального та локального екологічних моніторингів; екологізації інноваційної підприємницької діяльності; наукомістких та безвідхідних технологій із утилізації виробничих та побутових відходів; дослідження загальних закономірностей взаємозв'язку людини і довкілля, впливу чинників довкілля на людський організм та управління його здоров'ям.

Висновки

Еко-інноваційна політика – це комплекс заходів, зорієнтованих на ефективний розвиток еко-інноваційної діяльності та реагування на виклики, спричинені екологічними проблемами. Метою еко-інноваційної політики є сприяння розвитку науки й техніки, підвищення еко-інноваційної активності, що забезпечує конкурентоспроможність національної продукції на світовому ринку, обороноздатність країни, покращує екологічну ситуацію, а також сприяє розвитку венчурного довгострокового бізнесу.

Для підтвердження гіпотези у статті запропоновано концепцію еко-інноваційної політики, спрямованої на розширення еко-інноваційного ландшафту, підвищення екологічності, ефективності та міжнародної конкурентоспроможності національних промислових секторів. Системна концепція еко-інноваційної політики охоплює елементи глобальної, міжнаціональної, національної, підприємницької та міжособистісної інтеграції та конкуренції, самодостатності у забезпеченні економічного зростання та розвитку. Варто виділити глобальну (мегарівень), міжнародну (метарівень), національну (макрорівень), регіональну (мезорівень), корпоративну (мікрорівень) та антропологічну (нанорівень) еко-інноваційні політики, які є взаємозумовленими та взаємоузгодженими.

Формування глобальної еко-інноваційної політики зорієнтовано на: побудову глобальної еко-інноваційної системи, яка визначає стратегії розвитку глобалізованої екологічної економіки загалом; організування вертикальних і горизонтальних еко-інноваційних циклів, їх паралельності та динамічності; вплив зелених інвестицій; технологічні інновації та економічне зростання; використання енергії та забезпечення екологічної стійкості. До основних атрибутів міжнародної інноваційної політики можна зарахувати: вироблення єдиного антимонопольного законодавства; використання системи прискорених амортизаційних відрахувань; пільгове оподаткування витрат на НДДКР; заохочення малого наукомісткого бізнесу; пряме фінансування підприємств для заохочення нововведень у сферах новітніх технологій; стимулювання співпраці університетської науки та компаній, які виготовляють наукомістку продукцію. Національна еко-інноваційна політика – це комплекс принципів та взаємопідтримувальних економічних, правових, організаційних і соціальних методів планування, стимулювання, регулювання та контролю процесів еко-інноваційної діяльності в науково-технічній та виробничій сферах. Регіональна еко-інноваційна політика визначає основні цілі регіонального еко-інноваційного розвитку, напрями та механізми активізації усіх суб'єктів-учасників регіонального еко-інноваційного процесу, основані на концепції формування та розвитку високоефективних регіональних еко-інноваційних систем. Корпоративна еко-інноваційна політика визначає цілі та умови здійснення еко-інноваційної діяльності підприємства та орієнтована на забезпечення його конкурентоспроможності. Формування антропологічної

еко-інноваційної політики дає змогу досліджувати загальні закономірності взаємозв'язку людини із природним середовищем, вплив чинників середовища на функціонування людського організму, здійснювати цілеспрямоване управління здоров'ям людини та формуванням відповідних еко-інновацій.

Перспективи подальших досліджень

Запропоновану концептуальну модель еко-інноваційної політики можна широко застосовувати у дослідженні проблем розроблення еко-інноваційних стратегій на різних рівнях глобальної економічної системи щодо підвищення ефективності еко-інноваційної діяльності.

1. Андросчук Г. (1997). Государственная инновационная политика. *Бизнес-информ*, № 1, С. 37–40.
2. Odrekhivskyi, M., Kohut, U., Kochan, R., Karpinskyi, V. & Bernas M. (2019). Problems of environmental innovation systems design. *19th International multidisciplinary scientific Geoconference SGEM 2019. Ecology, Economics, Education and Legislation*, 30 June – 6 July, 2019, Albena, Bulgaria. Vol. 19, Is.: 5.3, 587–594.
3. Odrekhivskyi, M., Kohut U. & Horbal N. (2019). *Research of ecosystems and problems of environmental innovation systems design*. Strategies for sustainable socio-economic development and mechanisms their implementation in the global dimension. Collective monograph. Edited by M. Bezpartochnyi, in 3 Vol. VUZF University of Finance, Business and Entrepreneurship. Sofia: VUZF Publishing House “St. Grigorii Bogoslov”, Vol. 3, 152–164.
4. Jakob, Edler & Jan, Fagerberg (2017). Innovation policy: what, why, and how. *Oxford Review of Economic Policy*, Vol. 33, Is. 1, 2–23. Retrieved from: <https://doi.org/10.1093/oxrep/grx001>.
5. Putnam, R. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. Simon & Schuster: New York.
6. Archibugi, Daniele & Filippetti, Andrea (2010). The globalisation of intellectual property rights: four learned lessons and four theses. Published in: *Global Policy*, Vol. 1, No. 2 (May 2010), 137–149.
7. Binish, Qadri & Mudaser, Ahad Bhat (2018). Interface between Globalization and Technology. *Asian Journal of Managerial Science (AJMS)*, Vol. 7, No. 3, 1–6.
8. Краус Н. М. (2019). Інноваційна економіка в глобалізованому світі: інституціональний базис формування та траєкторія розвитку: монографія. Київ: Аграр Медіа Груп.
9. Shijie, Li, Yang, Yu, Atif, Jahanger, Muhammad, Usman & Yifan, Ning (2022). The Impact of Green Investment, Technological Innovation, and Globalization on CO₂ Emissions: Evidence From MINT Countries, *Front. Environ. Sci.*, 22, 2022. Retrieved from <https://doi.org/10.3389/fenvs.2022.868704>.
10. Marinko, Skare & Domingo Riberio, Soriano (2021). How globalization is changing digital technology adoption: An international perspective. *Journal of Innovation & Knowledge*, Vol. 6, Is. 4, 222–233.
11. Довгаль О. А. & Довгаль Г. В. (2017). Глобальний інноваційний простір: передумови, специфіка й інструменти формування. *Проблеми економіки*, № 1, С. 15–20.
12. Leijten, J. (2019). Innovation policy and international relations: directions for EU diplomacy. *Eur. J. Futures Res.*, 7, 4. Retrieved from: <https://doi.org/10.1186/s40309-019-0156-1>.
13. Cheney, David, Christopher, T. Hill & Patrick Windham (2021). America Needs A New International Strategy for Science, Technology, and Innovation. *Issues in Science and Technology*, January 28, 2021. Retrieved from: <https://issues.org/international-science-technology-innovation-policy/>.
14. Марченко Т. В. (2021). *Міжнародні інноваційні програми як інструмент євроінтеграції України*: монографія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т.
15. Онікієнко В. В. (2006). Інноваційна політика країн Євросоюзу та СНД: проблеми і практика реалізації. *Український соціум*, № 3, С. 170–183.
16. Savchuk, K. (2019). The Five Best Policies to Promote Innovation – And One Policy to Avoid. *Stanford Graduate School of Business. Political Economy*, October 07, 2019. Retrieved from <https://www.gsb.stanford.edu/insights/five-best-policies-promote-innovation-one-policy-avoid>.
17. Valtteri, Laasonen, Jari, Kolehmainen & Markku, Sotara (2020). The complexity of contemporary innovation policy and its governance in Finland, *Innovation. The European Journal of Social Science Research*. DOI: 10.1080/13511610.2020.1842176.
18. Зянько, В. В. (2005). Інноваційна політика як важіль розвитку інноваційного підприємництва. *Економіка розвитку: наук. журнал ХНЕУ*. Харків, № 2 (34), С. 13–15.

19. Johan, Schot & W. Edward, Steinmueller (2018). Three frames for innovation policy: R&D, systems of innovation and transformative change. *Research Policy*, Vol. 47, Is. 9, 1554–1567.
20. Kaidong, Feng & Ziyang, Jiang (2021). State Capacity and Innovation Policy Performance: A Comparative Study on Two Types of Innovation Projects in China. *Review of Policy Research (RPR)*, Vol. 38, Is. 4, 427–453.
21. Boon, Wouter & Edler, Jakob (2018). Demand, challenges, and innovation. Making sense of new trends in innovation policy. *Science and Public Policy*, Vol. 45, Is. 4, 435–447. Retrieved from: <https://doi.org/10.1093/scipol/scy014>.
22. Haddad, R. Carolina, Nakic, Valentina, Bergek, Anna & Hellsmark, Hans (2022). Transformative innovation policy. A systematic review. *Environmental Innovation and Societal Transitions*, 43, 14–40.
23. Wanzenbock, Iris & Frenken, Koen (2020). The subsidiarity principle in innovation policy for societal challenges. *Global Transitions*, No. 2, 51–59.
24. Мартієнко, А. І. & Бондаренко, С. А. (2015). Екологічні інновації в регіональній інноваційній системі. *Ефективна економіка*, № 8 [online]. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4232>.
25. Осадча Н. В. (2015). Шляхи активізації інноваційної діяльності в Україні. *Економічний вісник Донбасу*, 3(41), С. 161–172.
26. Полякова Ю. В. (2016). Ефективність регіональних інноваційних систем. *Економіка і суспільство*, № 6, С. 272–276.
27. Федулова Л. І. (2014). Формування регіональних інноваційних систем у контексті принципів Європейської інноваційної політики. *Академічний огляд*, 1 (40), С. 144–155.
28. Андрієнко М. В. & Шако В. С. (2017). Механізми реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні. *Інвестиції: практика та досвід*, № 18, С. 47–53.
29. Луцків О. М. (2015). Регіональна інноваційна політика: особливості формування та проблеми реалізації. *Регіональна економіка*, № 2, С. 153–162.
30. Стрішенець О. М. (2014). Еко-інноваційні орієнтири розвитку природного середовища. *Економічні та соціальні інновації як фактор розвитку економіки: матеріали XIX міжнародної наук.-практ. конференції*, Луцьк, С. 68–69.
31. Басараб В., Новосад Д., Павлова О. & Шабала О. (2021). Упровадження соціальних та екологічних інновацій міст Західної України. *Галицький економічний вісник*, 4 (71), С. 43–49.
32. Кадол Л. В. & Кравчук Л. М. (2016). Принципи формування інноваційної політики підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*, Вип. 17. Частина 1, С. 76–79.
33. Wihalminus, Sombolayuk, Ria Mardiana, Yusup & Indrianty, Sudirman (2019). Innovation Strategy for Creating Successful Small and Medium Businesses. *Advances in Economics, Business and Management Research (AEBMR)*, Vol. 92, 507–526. Retrieved from <https://doi.org/10.2991/icame-18.2019.53>.
34. Ковальчук, В. М., Гао, Лі Цзе & Останкова, Л. А. (2011). *Світова економіка: її історія та дослідники*: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури.
35. Кузьминов, Я., Бендукидзе, К. & Юдкевич, М. (2005). Как наука о рынках становится наукой об обществе. *Вопросы экономики*, № 12, С. 63–81.
36. Норт, Д. (2000). *Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки*: пер. з англ. І. Дзюба. Київ: Основи.
37. Одягайло, Б. М. (2003). *Економіка: транзитивність від найпростішої до глобальної*. Київський національний економічний ун-т, Криворізький економічний ін-т. Дніпро: Пороги.
38. Деля В. П. (2011). *Инновационная экономика и устойчивое развитие*: монографія. Балашиха: Де-По.
39. Odrekivskyi M., Kohut U., Kostyuk U. (2021). Intelligent management system for ecological innovative enterprises. CEUR Workshop Proceedings. Vol. 2870: *Proceedings of the 5th International conference on computational linguistics and intelligent systems (COLINS 2021)*, Lviv, Ukraine, April 22–23, 2021. Vol. I: main conference, 1527–1539.
1. Androshchuk, G. (1997). Hosudarstvennaia ynnovatsyonnaia polytyka [State innovation policy]. *Business-inform*, No. 1, 37–40 (in Russian).
2. Odrekivskyi, M., Kohut, U., Kochan, R., Karpinskyi, V. & Bernas M. (2019). Problems of environmental innovation systems design. *19th International multidisciplinary scientific Geoconference SGEM 2019. Ecology, Economics, Education and Legislation*, 30 June – 6 July, 2019, Albena, Bulgaria. Vol. 19, Is.: 5.3, 587–594.
3. Odrekivskyi, M., Kohut U. & Horbal N. (2019). *Research of ecosystems and problems of environmental innovation systems design*. Strategies for sustainable socio-economic development and mechanisms their

implementation in the global dimension: col. monograph. Edited by M. Bezpartochnyi, in 3 Vol. VUZF University of Finance, Business and Entrepreneurship. Sofia: VUZF Publishing House "St. Grigori Bogoslov", Vol. 3, 152–164.

4. Jakob, Edler & Jan, Fagerberg (2017). Innovation policy: what, why, and how. *Oxford Review of Economic Policy*, Vol. 33, Is. 1, 2–23. Retrieved from <https://doi.org/10.1093/oxrep/grx001>.

5. Putnam, R. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. Simon & Schuster: New York.

6. Archibugi, Daniele & Filippetti, Andrea (2010). The globalisation of intellectual property rights: four learned lessons and four theses. Published in: *Global Policy*, Vol. 1, No. 2 (May 2010), 137–149.

7. Binish, Qadri & Mudaser, Ahad Bhat (2018). Interface between Globalization and Technology. *Asian Journal of Managerial Science (AJMS)*, Vol. 7, No. 3, 1–6.

8. Kraus, N. M. (2019). *Innovatsiina ekonomika v hlobalizovanomu sviti: instytutsionalnyi bazys formuvannia ta traiektoriia rozvytku [Innovative economy in the globalized world: institutional basis of formation and development trajectory]*: monograph. Kyiv: Agrar Media Group (in Ukrainian).

9. Shijie, Li, Yang, Yu, Atif, Jahanger, Muhammad, Usman & Yifan, Ning (2022). The Impact of Green Investment, Technological Innovation, and Globalization on CO₂ Emissions: Evidence From MINT Countries, *Front. Environ. Sci.*, 22, 2022. Retrieved from <https://doi.org/10.3389/fenvs.2022.868704>.

10. Marinko, Skare & Domingo Riberio, Soriano (2021). How globalization is changing digital technology adoption: An international perspective. *Journal of Innovation & Knowledge*, Vol. 6, Is. 4, 222–233.

11. Dovhal, O.A. & Dovhal, G.V. (2017). Hlobalnyi innovatsiinyi prostir: peredumovy, spetsyfika y instrumenty formuvannia [Global innovation space: prerequisites, specifics and tools of formation]. *Problems of the economy*, No. 1, 15–2 (in Ukrainian).

12. Leijten, J. (2019). Innovation policy and international relations: directions for EU diplomacy. *Eur J. Futures Res*, 7, 4. Retrieved from <https://doi.org/10.1186/s40309-019-0156-1>.

13. Cheney, David, Christopher, T. Hill & Patrick Windham (2021). America Needs A New International Strategy for Science, Technology, and Innovation. *Issues in Science and Technology*, January 28, 2021. Retrieved from <https://issues.org/international-science-technology-innovation-policy/>.

14. Marchenko, T. V. (2021). Mizhnarodni innovatsiini prohramy yak instrument yevrointehratsii Ukrainy [International innovation programs as a tool of European integration of Ukraine]: monograph. Chernivtsi: Chernivtsi National University (in Ukrainian).

15. Onikiyenko, V. V. (2006). Innovatsiina polityka krain Yevrosoiuzu ta SND: problemy i praktyka realizatsii [Innovation policy of the EU and CIS countries: problems and practice of implementation]. *Ukrainian Society*, No. 3, 170–183 (in Ukrainian).

16. Savchuk, K. (2019). The Five Best Policies to Promote Innovation – And One Policy to Avoid. *Stanford Graduate School of Business. Political Economy*, October 07, 2019. Retrieved from <https://www.gsb.stanford.edu/insights/five-best-policies-promote-innovation-one-policy-avoid>.

17. Valtteri, Laasonen, Jari, Kolehmainen & Markku, Sotara (2020). The complexity of contemporary innovation policy and its governance in Finland, *Innovation. The European Journal of Social Science Research*. DOI: 10.1080/13511610.2020.1842176.

18. Zianko, V. V. (2005). Innovatsiina polityka yak vazhil rozvytku innovatsiinoho pidpriemnytstva [Innovation policy as a lever for the development of innovative entrepreneurship]. *Development Economics: science journal KNUE*. Kharkiv, 2 (34), 13–15 (in Ukrainian).

19. Johan, Schot & W. Edward, Steinmueller (2018). Three frames for innovation policy: R&D, systems of innovation and transformative change. *Research Policy*, Vol. 47, Is. 9, 1554–1567.

20. Kaidong, Feng & Ziyang, Jiang (2021). State Capacity and Innovation Policy Performance: A Comparative Study on Two Types of Innovation Projects in China. *Review of Policy Research (RPR)*, Vol. 38, Is. 4, 427–453.

21. Boon, Wouter & Edler, Jakob (2018). Demand, challenges, and innovation. Making sense of new trends in innovation policy. *Science and Public Policy*, Vol. 45, Is. 4, 435–447. Retrieved from <https://doi.org/10.1093/scipol/scy014>.

22. Haddad, R. Carolina, Nakic, Valentina, Bergek, Anna & Hellsmark, Hans (2022). Transformative innovation policy: a systematic review. *Environmental Innovation and Societal Transitions*, 43, 14–40.

23. Wanzenböck, Iris & Frenken, Koen (2020). The subsidiarity principle in innovation policy for societal challenges. *Global Transitions*, No. 2, 51–59.

24. Martienko, A. I. & Bondarenko, S. A. (2015). Ekolohichni innovatsii v rehionalnii innovatsiinii systemi [Environmental innovations in the regional innovation system]. *Effective Economy*, No. 8. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4232> (in Ukrainian).

25. Osadcha, N. V. (2015). Shliakhy aktyvizatsii innovatsiinoi diialnosti v Ukraini [Ways to activate innovative activity in Ukraine]. *Economic Bulletin of Donbass*, 3(41), 161–172 (in Ukrainian).
26. Polyakova, Yu. V. (2016). Efektyvnist rehionalnykh innovatsiinykh system [Effectiveness of regional innovation systems]. *Economy and society*, No. 6, 272–276 (in Ukrainian).
27. Fedulova, L. I. (2014). Formuvannia rehionalnykh innovatsiinykh system u konteksti pryntsyviv Yevropeiskoi innovatsiinoi polityky [Formation of regional innovation systems in the context of the principles of the European innovation policy]. *Academic Review*, 1 (40), 144–155 (in Ukrainian).
28. Andrienko, M. V. & Shako, V. S. (2017). Mekhanizmy realizatsii derzhavnoi ekolohichnoi polityky na rehionalnomu rivni [Mechanisms of implementation of the state environmental policy at the regional level]. *Investments: Practice and Experience*, No. 18, 47–53 (in Ukrainian).
29. Lutsiv, O. M. (2015). Rehionalna innovatsiina polityka: osoblyvosti formuvannia ta problemy realizatsii [Regional innovation policy: peculiarities of formation and problems of implementation]. *Regional economy*, No. 2, 153–162. (in Ukrainian).
30. Strishnets, O. M. (2014). Eko-innovatsiini oriientyry rozvytku pryrodnoho seredovyshcha [Eco-innovative guidelines for the development of the natural environment]. *Economic and social innovations as a factor of economic development: materials of the XIX International Scientific and Practical Conference*, Lutsk, 68–69 (in Ukrainian).
31. Basarab, V., Novosad, D., Pavlova, O. & Shabala, O. (2021). Uprovadzhennia sotsialnykh ta ekolohichnykh innovatsii mist Zakhidnoi Ukrainy [Implementation of social and ecological innovations in the cities of Western Ukraine]. *Galician Economic Bulletin*, 4 (71), 43–49 (in Ukrainian).
32. Kadol, L. V. & Kravchuk, L. M. (2016). Pryntsyvy formuvannia innovatsiinoi polityky pidpriemstva [Principles of formation of innovative policy of the enterprise]. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Economic Sciences Series*, Is. 17. Part 1, 76–79 (in Ukrainian).
33. Wihalminus, Sombolayuk, Ria Mardiana, Yusup & Indrianty, Sudirman (2019). Innovation Strategy for Creating Successful Small and Medium Businesses. *Advances in Economics, Business and Management Research (AEBMR)*, Vol. 92, 507–526. Retrieved from <https://doi.org/10.2991/icame-18.2019.53>.
34. Kovalchuk, V. M., Gao, Li Cze & Ostankova, L. A. (2011). *Svitova ekonomika: yii istoriia ta doslidnyky* [The world economy: its history and researchers]: educational manual. Kyiv: Center of educational literature. (in Ukrainian).
35. Kuzminov, Ya., Bendukidze, K. & Yudkevich, M. (2005). Kak nauka o ryinkakh stanovytisia naukoi ob obshchestve [How the science of markets becomes the science of society]. *Questions of Economics*, No. 12, 63–81 (in Russian).
36. Nort, D. (2000). *Instytutsii, instytutsiina zmina ta funktsionuvannia ekonomiky* [Institutions, institutional change and functioning of the economy]. D. Nort. Trans. from English I. Dzyuba. Kyiv: Fundamentals (in Ukrainian).
37. Odiahaylo, B. M. (2003). *Ekonomika: tranzytyvnist vid naiprostishoi do hlobalnoi* [Economy: transitivity from the simplest to the global]. Kyiv National University of Economics, Kryvyi Rih University of Economics, D.: Porogy (in Ukrainian).
38. Delia, V. P. (2011). *Ynnovatsyonnaia ekonomika y ustoichyvoe razvytye* [Innovative economy and sustainable development]: monograph. Balashikha: De-Po (in Russian).
39. Odrekivskiy M., Kohut U., Kostyuk U. (2021). Intelligent management system for ecological innovative enterprises. CEUR Workshop Proceedings. Vol. 2870: *Proceedings of the 5th International conference on computational linguistics and intelligent systems (COLINS 2021)*, Lviv, Ukraine, April 22–23, 2021. Vol. I: main conference, 1527–1539.

M. Odrekivskiy, U. Kohut

Lviv Polytechnic National University,
Department of Management and International Business,
mykola.v.odrekivskiy@lpnu.ua,
uliana.i.kohut@lpnu.ua

PROBLEMS OF ECO-INNOVATION POLICY FORMATION

© Odrekivskiy M., Kohut U., 2022

Purpose. The purpose of the work is to study the processes of formation of eco-innovation policy at different levels of the global economic system, activation of the eco-innovation policy of various countries, optimization of national eco-innovation activity as a factor of the competitiveness of the national economy; research of corporate eco-innovation policy in the creation of eco-innovation goods.

Design/methodology/approach. The obtained scientific results are based on implementation the systematic approach, logical analysis, and synthesis to develop literature sources to determine methods to solving the problem of forming an eco-innovation policy. On the study of literary sources, the essence is determined and the role of eco-innovation policy is identified with the aim of solving environmental problems facing humanity, promoting the development of science and technology, ensuring competitiveness, economic growth and development. The analysis of domestic and foreign literature, the conducted studies on the problem allow us to conclude that the eco-innovation policy is a set of measures aimed at the effective development of eco-innovation activities and solving challenges caused by environmental problems. The goal of the eco-innovation policy is in promotion the development of science and technology, increasing eco-innovation activity, which ensures the competitiveness of national products on the world market, improves the environmental situation, etc. This paper also use such research methods as: systematization, comparison, structural design and graphical method.

Findings. To confirm the hypothesis, this article proposes a concept of eco-innovation policy aimed at increasing the eco-innovation landscape, increasing environmental friendliness, efficiency and international competitiveness of national industrial sectors. The systemic concept of eco-innovation policy includes elements of global, international, national, entrepreneurial and interpersonal integration and competition, self-sufficiency in ensuring economic growth and development. We distinguish global (mega-level), international (meta-level), national (macro-level), regional (mezo-level), corporate (micro-level) and anthropological (nano-level) eco-innovation policies that are mutually determined and coordinated.

Originality/value. A systemic concept of eco-innovation policy has been proposed in this research. It includes elements of global, transnational, national, entrepreneurial and interpersonal integration and competition. According to this concept, the structural model of eco-innovation policy has been developed at different levels of the global eco-innovation system. The role and system of constituent elements of the corporate eco-innovation policy aimed at promoting the development of eco-innovation activities and the creation of eco-innovation goods, ensuring a high level of enterprise competitiveness and solving environmental and economic problems, have been identified and formed.

Practical implications. The proposed systematical concept of eco-innovation policy as well as the structural model of eco-innovation policy are developed according to this concept at different levels of the global eco-innovation system. It will contribute into increasing environmental friendliness, efficiency and international competitiveness of national industries, solving environmental and economic problems.

Key words: eco-innovation policy; eco-innovation activity; eco-innovation system; competitiveness.

Paper type: review article.